

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(65) 2

ANDRZEJ PSZENICKI

(1869—1941)

Andrzej Pszenicki urodził się 29 XI 1869 r. w Pabianicach, w rodzinie drobnego rolnika-rzemieślnika. W 1887 r. ukończył gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim i wyjechał na studia do Petersburga. Studiował matematykę na tamtejszym uniwersytecie (1888—1894), potem inżynierię w Instytucie Inżynierów Komunikacji (1894—1898). Po uzyskaniu dyplomu rozpoczął pracę w Zarządzie Miejskim w Petersburgu na stanowisku inżyniera projektanta, następnie naczelnika biura technicznego, w końcu naczelnego inżyniera (1898—1919). W tym czasie brał udział w projektowaniu i kierował budową lub przebudową 5 mostów kamiennych, 11 drewnianych, 23 stalowych stałych i 4 stalowych zwodzonych na terenie Rosji, m.in. mostu Troickiego (obecnie Kirowskiego), jednego z najpiękniejszych mostów Petersburga (1903). W 1908 r. wygrał międzynarodowy konkurs na projekt mostu zwodzonego przez Nową w Petersburgu (Pałacowego) i był też naczelnym inżynierem przy jego budowie (1915). W 1919 r. otrzymał za niego złoty medal im. A. E. Nikolaiego, przyznawany za najlepszy projekt mostu w ostatnim dziesięcioleciu w Rosji. Wśród najważniejszych osiągnięć A. Pszenickiego w tym okresie należy wymienić m.in. most drogowo-kolejowy przez Wołgę w Saratowie, ruchome prześło mostu kolejowego linii Petersburg-Rybińsk przez Nową, projektowany wspólnie z N. A. Bielelubskim most przez Mstę w Borowiczach, z A. Pstrokońskim mosty kolejowe przez Wołgę w Swiaźsku koło Kazania i pod Symbirskiem (obecnie Ulianowskim).

Równocześnie z pracą inżynierską prowadził działalność naukową i dydaktyczną w uczelniach Petersburga (od 1914 r. Piotrogradu). Był asystentem (1902—1908), wykładowcą (1908—1916) i kierownikiem Katedry Budowy Mostów (1916—1917) w Instytucie Inżynierów Komunikacji. Tam też w 1916 r. na podstawie pracy pt. „Zastosowanie łuków trójprzegubowych do mostów zwodzonych” otrzymał stopień docenta nauk inżynierskich. Kierował równocześnie Katedrą Budowy Mostów w Żeńskim Instytucie Politechnicznym (1915—1916) i jako profesor nadzwyczajny Katedrą Budowy Mostów w Instytucie Inżynierów Cywilnych (1917—1919), gdzie w 1918 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. W tym okresie (1905—1917) jako członek zarządu kościoła Św. Katarzyny w Petersburgu kierował działalnością społeczną tego ważnego ośrodka tamtejszej Polonii.

Lata 1919—1921 prof. A. Pszenicki spędził w Estonii, gdzie brał udział w odbudowie mostów zniszczonych w czasie działań wojennych. Opracował tam również projekt mostu żelaznego, o rozpiętości przeszła 110 m, który został wybudowany na rzece Narwi.

W 1921 r., nie skorzystawszy z propozycji objęcia katedry na politechnice w Rydze, osiedlił się w Warszawie. 24 III tego roku został mianowany profesorem zwyczajnym na Politechnice Warszawskiej (PW)

i objął Katedrę Budowy Mostów na Wydziale Inżynierii Budowlanej (od VI 1921 Inżynierii Łądowej, od IX 1933 Inżynierii), którą kierował do 1939 r. W latach 1923—1929 był dziekanem Wydziału Inżynierii Łądowej, w latach 1929—1932 rektorem a w roku akad. 1932/1933 prorektorem PW. Ujmujący sposób bycia, nacechowany serdecznością i życzliwością zjednał mu sympatię młodzieży studenckiej, która wybrała go w 1917 r. na prezesa Rady Naczelnej Towarzystwa Przyjaciół Młodzieży Akademickiej.

W latach 1924—1936 wykładał również budowę mostów drewnianych w Oficerskiej Szkole Inżynierii (od 1932 r. Szkoła Podchorążych Saperów) w Warszawie. Był też dyrektorem nauk i wykładowcą budowy mostów w warszawskiej Wyższej Szkole Inżynierii (1936—1939).

Prof. A. Pszenicki był autorem szeregu publikacji z dziedziny budowy mostów, m.in. rozdziału „Mosty żelazne” w „Podręczniku Inżynierskim”, wydanym pod redakcją S. Bryły oraz książek „Kurs budowy mostów” (1938) i wydane pośmiertnie „Mosty stalowe nitowane” (1954). Opracował też tablice momentów statycznych i bezwładności blach i kątowników używanych w mostownictwie i budownictwie stalowym (1932).

Obok pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej na uczelniach prof. A. Pszenicki projektował i realizował liczne obiekty, m.in. mosty kolejowe na linii Bydgoszcz-Gdynia na Brdzie i na Wiśle pod Sandomierzem (1927), mosty drogowe na Niemnie w Grodnie (1930), na Wiśle w Krakowie (1933) i we Włocławku (1937) oraz most drogowo-kolejowy na Wiśle w Łocku (1938). Na szczególną uwagę zasługuje zestaw 10 wież (po 165,5 m) radiostacji w Babcicach koło Warszawy (1922—1923), projekt konstrukcji hangarów na lotnisku Okęcie, a przede wszystkim konstrukcja stalowa Dworca Głównego w Warszawie.

W czasie okupacji pozostał w Warszawie i działał w Stołecznym Komitecie Pomocy Społecznej, początkowo jako przewodniczący Sekcji Odbudowy, a od połowy 1940 r. jako przewodniczący Sekcji Mieszkalniowej.

Prof. A. Pszenicki był członkiem Rady Technicznej przy ministrze komunikacji (od 1925) i konsultantem w Ministerstwie Robót Publicznych (od 1926). W 1923 r. został członkiem Akademii Nauk Technicznych, w 1930 r. Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W latach 1934—1939 pełnił funkcję prezesa Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych, którego członkiem honorowym został w 1939 r. W 1938 r. został doktorem honoris causa Politechniki Warszawskiej.

Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Korony Belgijskiej. Zmarł 5 VIII 1941 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (198-IV-24).